

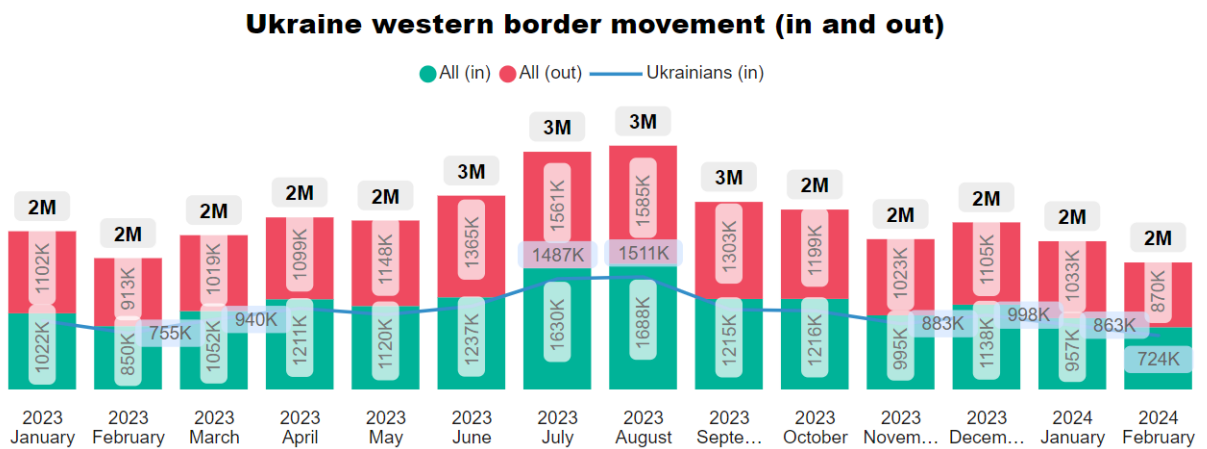

**МОНІТОРИНГ КОРДОНУ УВКБ ООН
НА МІЖНАРОДНИХ ПУНКТАХ ПЕРЕТИНУ КОРДОНУ**
(Кордони між Україною, Молдовою та Європейським Союзом)
Лютий 2024 р.

Фігура 1. Пішохідний перетин кордону через ППК «Шегині». Автор фото: «Право на захист»

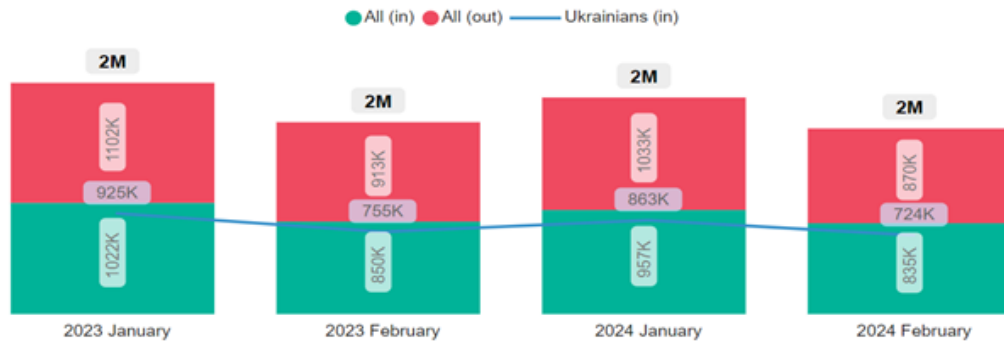
З середини березня 2022 року УВКБ ООН та його місцеві ГО-партнери «Право на захист» (ПнЗ), НЕЕКА («НІКА») та «Десяте квітня» (ДК) провели моніторинг кордону на 30 пунктах пропуску між Україною та Польщею, Словаччиною, Угорщиною, Румунією та Молдовою. Групи моніторингу кордону надають інформацію, правову допомогу, консультації з питань захисту та соціальну підтримку людям, які залишають Україну в пошуках міжнародного захисту, а також тим, хто повертається в Україну.

1. ОГЛЯД: Транскордонні переміщення (в'їзд і виїзд)

За звітний період остаточна кількість людей, що виїхали, сягнула 35 тис. осіб, де кількість людей, які виїхали з країни було більше, ніж в'їхало. За наявною інформацією у лютому 2024 року транскордонний рух є найнижчим за останні чотирнадцять місяців. У порівнянні з аналогічним періодом 2023 року динаміка залишається незмінною: виїзд у зимові місяці залишається значно вищим, ніж в інші періоди.

Ukraine western border movement (in and out)

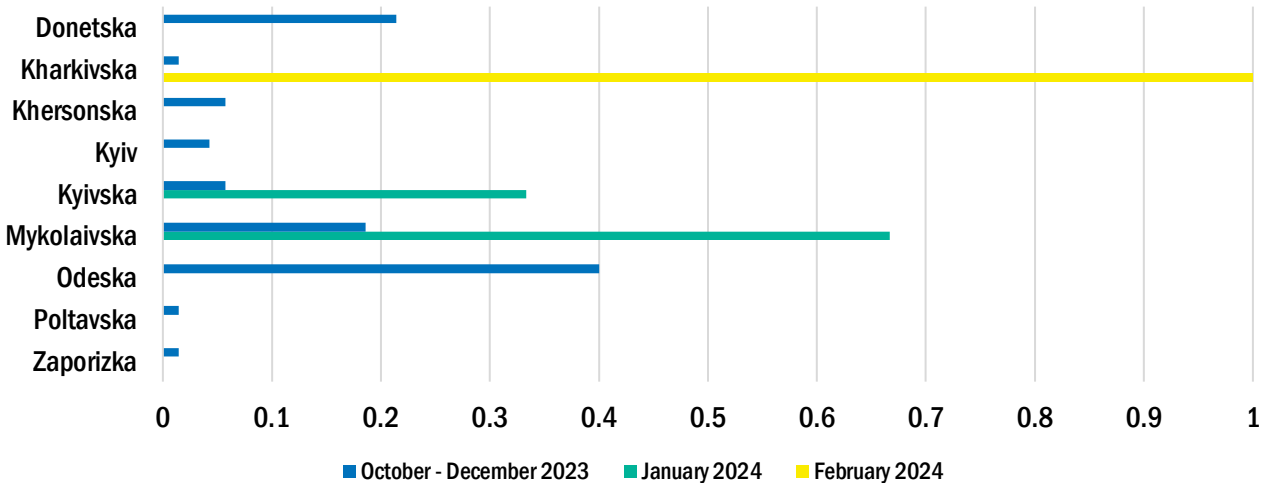
Малюнок 2 і малюнок 3. Кількість людей, які перетнули міжнародний кордон з Польщею, Словаччиною, Угорщиною та Румунією. Цифра не включає дані про перетин кордону з Молдовою. Джерело: Державна прикордонна служба України (ДПСУ)

2. Ключові висновки

Загальні спостереження

Базові потреби як причина виїзду з країни. Інформація, зібрана під час індивідуальних інтерв'ю з людьми, які виїжджають або повертаються в Україну, дає висновки щодо спонукальних факторів руху, а також намірів людей. У лютому 2024 року особи, які виїхали з України через недоліки в забезпеченні базових потреб, становили менше одного відсотка населення країни і всі походили з Харківської області. Це кардинальна різниця з останнім кварталом 2023 року та січнем 2024 року, коли відсутність доступу до базових потреб була названа основною причиною виїзду людей з Миколаївської, Полтавської, Одеської, Донецької, Херсонської, Запорізької, Київської та Харківської областей.

Базові потреби як причина виїзду з України

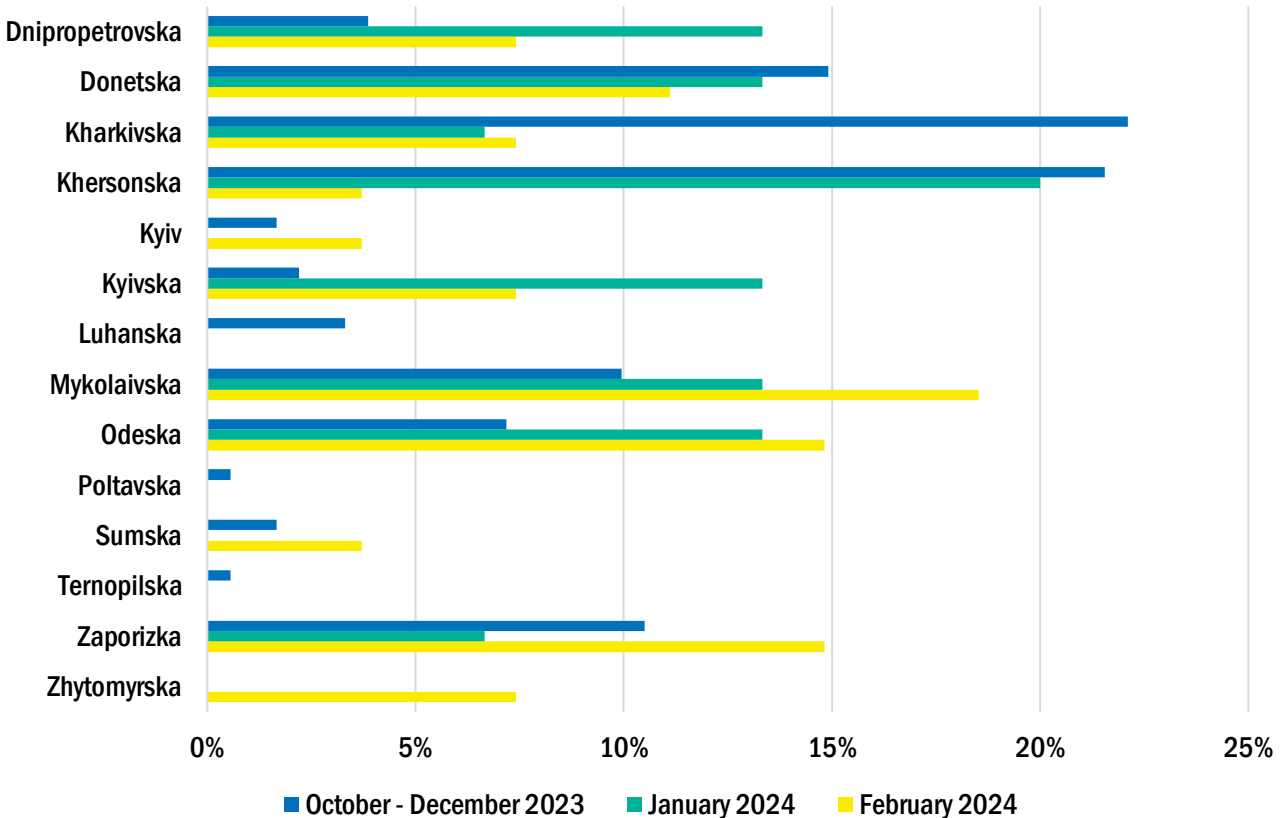

Фігура 4. Дані на основі прикордонного моніторингу УВКБ ООН у 2024 році.

Потреба у житлі як причина для виїзду з країни. Про зруйноване чи пошкоджене житло як про причину виїзду повідомили люди, які виїжджали з Житомирської області (що є новою виявленою тенденцією), а про зруйновану та пошкоджену інфраструктуру – люди з Донецької, Сумської, Дніпропетровської та Харківської областей. Респонденти з південних областей (Запорізької, Херсонської, Миколаївської та Одеської) назвали відсутність варіантів житла та виселення спонукальними факторами переважно для ВПО. Якщо говорити ширше, то протягом останніх п'яти місяців спостерігається підвищена тенденція

повідомляти про проблеми з житлом та інфраструктурою від людей, які виїжджають з Харківської та Херсонської, Донецької та Запорізької, Миколаївської та Дніпропетровської областей.

Потреба у житлі як причина для виїзду з України.

Занепокоєння щодо питань захисту як причина виїзду з країни. Серед питань захисту лідирує відповідь погіршення безпекової ситуації, яка становить 97,51%. Страх перед призовом як причина виїзду досить поширений серед людей з Рівненської області (33%), потім – Хмельницької (14%), тоді як у січні цю причину обрали аж 50% респондентів Закарпаття. Це важливий показник суспільних змін, оскільки в останньому кварталі 2023 року найбільша частка (9%) такої відповіді була відзначена в листопаді для вихідців з Черкаської області. Інші питання захисту, такі як поширене насильство чи ІЗН, переслідування, маргіналізація чи відсутність доступу до соціальних послуг, або не були відібрані взагалі, або з'являються в менш ніж одному відсотку відповідей.

Відкрита інформація Державної прикордонної служби України (ДПСУ) щодо транскордонного переміщення

1. На різних ділянках кордону зростає кількість спроб нелегального перетину кордону чоловіками призовного віку (27-59 років). Здебільшого ДПСУ повідомляє про порушення адміністративних справ щодо чоловіків, затриманих під час спроби перетину кордону поза офіційними пунктами пропуску, а проти осіб, підозрюваних у такій контрабанді, порушуються кримінальні справи.
2. В Одеській області зафіксовано один випадок з протидії торгівлі людьми. За даними ДПСУ, кілька українок перебували під загрозою сексуальної експлуатації через маршрут торгівлі людьми, організований з Одеси через Молдову до Італії. Випадок виявили під час перетину на одному з офіційних пунктів пропуску.
3. Протягом звітного місяця зареєстровано одну смерть чоловіка, який намагався переплисти річку Тиса, таким чином офіційна кількість загиблих у Тисі з лютого 2022 року зростає до двадцяти.

Спостереження партнерів УВКБ ООН (на місці) у лютому:

1. Великих черг у пунктах пропуску не спостерігається. Прикордонники спостерігають збільшення маятникових рухів, у тому числі з таких причин, як відрядження та відвідування родичів. Щодо в'їзду в Україну, є випадки сімей, які повертаються в Україну з наміром залишитися назавжди. Деякі з них повідомляють, що основною причиною повернення є труднощі з інтеграцією, отриманням доступу до засобів до існування або забезпеченням психологічного благополуччя дітей, які зазнають цькування в школах. Проте більшість опитаних повідомили, що приїжджають на короткий термін, щоб зустрітися з родичами, перевірити житло та повернутися до країн, які надають тимчасовий захист.
2. Продовжується збільшення кількості сімей (переважно жінок) з хлопцями 16-17 років, які виїжджають. Здебільшого люди вказують як причину виїзду освіту, а в неофіційних розмовах підтверджують страх перед армійською службою та подальшим призовом. Спеціалісти з моніторингу відзначають, що зменшилася кількість ситуацій, пов'язаних з відсутністю документів для перетину кордону у дорослих, які не є батьками.
3. Найбільша кількість відмов у виїзді з України стосується чоловіків призовного віку. До найбільш частих випадків відносяться:
 - Неповний пакет документів для системи «Шлях» (створеної для того, щоб дозволити волонтерам і гуманітарним працівникам виїхати з країни на короткий час під час офіційної місії для отримання гуманітарного вантажу чи іншої допомоги);
 - Неповний комплект документів при супроводі особи з інвалідністю, наприклад відсутність актів піклування чи документів, що підтверджують спільне проживання.
4. Загалом групи моніторингу кордонів відзначають, що загальна ситуація з переміщенням стабілізувалася. Передбачення збільшення часу очікування або через блокування з інших боків кордону, або через законодавчі зміни в Україні, які вимагають довшого часу перевірки, не реалізувалося, і стабільний рух продовжується.

3. Надано підтримку на прикордонних пунктах пропуску у лютому 2024 року

У лютому 2024 року партнери УВКБ ООН, «Право на захист», «НІКА» та «Десяте квітня», здійснили 324 моніторингових візитів до ПП з Польщею, Словаччиною, Угорщиною, Румунією та Молдовою. Під час цих візитів партнери УВКБ ООН надали різні форми підтримки **1.292 особі**, яка перетнула кордон. Ця підтримка включала низку послуг, у тому числі 1.136 випадків консультування щодо захисту та 340 випадків правової допомоги, 85 осіб отримали соціальний супровід та 1 особа отримала транспортні послуги.

Загалом у 2024 році, з січня по лютий 2024 року, партнери УВКБ ООН підтримали 2.674 особи, які перетнули кордон.

Примітка до методології

Кількість опитаних у лютому 2024 року: 3 216 (з них 64% жінок 18-59 років, 17% чоловіків 18-59 років, 9% жінок 60+ років, 10% чоловіків 60+ років та 2% осіб з інвалідністю).

У середині березня 2022 року УВКБ ООН розгорнуло групи моніторингу кордону через місцевих партнерів-ГО для надання інформації та допомоги людям, які перетинають кордон із країнами ЄС (Польща, Словаччина, Угорщина, Румунія) та Молдовою. Ці команди надають правову допомогу, консультації щодо захисту та соціальну підтримку людям, які залишають Україну в пошуках міжнародного захисту або повертаються в країну.

Моніторингові групи з питань захисту проводять індивідуальні бесіди з людьми, які виїжджають та в'їжджають з України. Метою цих співбесід є збір інформації про обставини особи, причини переїзду та її потреби у захисті. Методологія моніторингу кордону зосереджена на оцінці та реагуванні на захист і гуманітарні потреби людей, які перетинають кордон між Україною та країнами ЄС і Молдовою. Групи проводять інтерв'ю, збирають дані та надають необхідну підтримку з метою посилення заходів захисту та забезпечення благополуччя тих, хто перебуває в процесі переміщення.

Результати моніторингу ґрунтуються на індивідуальних інтерв'ю з людьми, які перетинають кордон, як на в'їзд, так і на виїзд з України, а також на інших спостереженнях прикордонників.

